

Mijn jeugd in Heide van 1933 tot 1940! (3de vervolg)

Soms maakten wij een wandeling door Kalmthout langs de Bezemheide, Foxemaat, Molenbaan en terug langs de "nu" Beauvoislaan. Ik kwam steeds onder de indruk van die lange rijen statige eikenbomen langs beide zijden van de Kapellensteenweg. Daarachter stond hier en daar een groep lage huisjes zonder verdieping. Bij velen van hen was het dak bedekt met riet waarop mos en de gekende vetplanten groeiden. Een zeer bekende figuur was de toenmalige gemeentelijke "doodgraver": vader Van Eeckelen. Deze korte, geblokte man had een grote grijze Leopold II-baard en van onder zijn schipperspetje kwam ook nog veel grijs haar uit. Nadat in de herfst de eikels gevallen waren, was hij deze naarstig aan het rapen. Varkens lusten deze graag. Vader Van Eeckelen: hij heeft veel putten voor een ander gegraven maar zelf viel hij er niet zo vlug in! Hij is 95 jaar geworden! Tussen de woningen waren er nog grote open plekken van waaruit men een prachtig zicht had op de windmolen op de Molenberg. Het was een stenen bovenkruier, die in de loop van de negentiende eeuw gemetst werd, nadat de oude standaardmolen van ± 1600 afgebroken was. Bezit iemand nog een afbeelding van deze oude standaardmolen? een tekening, schilderij of foto?

De Ronde van Frankrijk was voor 1940 een belangrijke gebeurtenis. Onze wielrenners van de toen nog nationale ploeg, behaalden schitterende resultaten met namen als Romain en Sylveer Maes en anderen. Vanaf 1936 was er een Kalmthoutenaar bij: Albert Hendrickx. Hij was een zeer verdienstelijk helper in de ploeg. Bij hem thuis hadden zij een café, genaamd "Cambus". Deze was gelegen in de straat, die de verbinding vormde van de Vogelenzangstraat naar de Kinderwelzijnstraat. De schoolkolonie "Kinderwelzijn" was

gelegen tussen hogergenoemde straten en de Putsesteenweg. Albert Hendrickx's vader is boswachter geweest op het domein "Mont Noir" soms verkeerd "Zwarthen Heuvel" genoemd. Deze boswachter had als bijnaam "De Sok". Zijn zoon erfde ook zijn bijnaam. Alberts moeder was een dochter van "Moeder Kee", die in de verdwenen Vossenbergen de eerste Cambus openhield. Zo kwam Cambus II tot stand. Cambus VIII kwam er op het Heidestatieplein en werd uitgebaat door de tweede generatie Vercauteren (afkomstig uit Sint Niklaas). Nog twee zeer bekende renners

woonden er in Kalmthout. De toenmalige "koning der Kermiskoersen" was Frans Dictus; hij baatte een fietswinkel uit op de hoek van de Hollekelderstraat. In de volksmond heette hij Frans Dict of den Dict. De derde was Louis Duerloo. Deze was gekend door zijn snelle eindspurt. Midden de jaren '30 won hij onder andere De Ronde van Vlaanderen en werd hij Belgisch kampioen tijdens de Acht van Brasschaat (wordt vanaf 1965 niet meer verreden). Louis Duerloo

woonde eveneens in de Hollekelderstraat. De toenmalige Planterijstraat werd in 1936 verhard met de kleine ballastkeijtes van de spoorweg, die vervangen werden door veel grotere keien. Dit bracht op zomerdagen met droog weer en druk verkeer van soms honderden fietsers, op trek naar de hei, reusachtige stof- wolken mee. Dan hield mijn moeder angstvallig deuren en ramen gesloten anders zag 's avonds alles grijs. Toen in 1937 het antitankkanaal gegraven werd werden veel vennen en leemputten opgevuld met uitgegraven grond. Vooraan in de Statielei lag een groot ven, half begroeid met els en wilg. Dit was bewoond door zeer veel boomkikkers, waarvan de mannetjes in de paartijd dag en nacht hun driftig gekwaak lieten horen. Blijkbaar had toen niemand last van

slaapstoornissen. De boomkikker is in Vlaanderen zo goed als uitgestorven. Dit ven diende als stortplaats voor potten en pannen, toen nog hoofdzakelijk geëmailleerd. Eenmaal in dit ven beland, was er binnen de kortste keren een gat in geroest. Daarnaast lagen er nog blikjes, fietsbanden en ander onbruikbaar materiaal. De boomkikkers voeren er blijkbaar goed bij. De leemputten zijn ontstaan rond 1860, toen er in Heide steen gebakken werd voor het bouwen van nieuwe

vestingen rond Antwerpen. Ondertussen afgebroken voor de aanleg van onze overbekende ring. Liza Meys-weduwe Van Spaendonck, een oude inwonster van Heide, vertelde ooit van haar vader te weten dat de steenbakkerij hiervoor stond in de Withoeflei, nu nummer 26 en omgeving. En inderdaad hier zaten voor 1940 nog veel resten van baksteen in de grond. De Missiehuislei heette toen nog Rode Weg. De vijver op de hoek van de Missiehuislei en de Kapellensteenweg is nog zo'n leemput uit die tijd. Mijn grootouders spraken steeds over de vijver van Steinmann. De eigenaar, Steinmann werd rond 1920 onder geheimzinnige omstandigheden vermoord. Zijn echtgenote, Lucie Martroye werd samen met haar vriend veroordeeld. Mijn grootmoeder langs moeders kant was twaalf jaar gouvernante geweest in het gezin Martroye. Zij werd opgeroepen als moraliteits- getuige voor Lucie in bovengenoemd proces. Rond 1935 was het een zeer droge zomer. In de waterput moest een ring bijgestoken worden. Dit gebeurde door "De Pirre", die ergens in de Statiestraat woonde. Met een schop met zeer korte steel groef hij rond de bestaande ringen kleine hoeveelheden zand weg, telkens opnieuw en nadat de nieuwe ring op de twee ondersten gezet was, zakten geleidelijk al de putringen dieper. Dit was een zeer nauwkeurig werk. Ook de loden aanzuigdarm moest nog verlengd worden, om het systeem te doen werken. Maar "De Pirre" was een vakman en het lukte: we hadden weer putwater! Enkele jaren voor de oorlog (40-45), in 1937? werd de kermis ingevoerd op de eerste zondag van mei. Alles stond opgesteld op het grasveld, gevormd door de hoek van de Withoeflei en de Statielei. In gedachten zie ik het allemaal nog staan: een kindermolen, een speelgoedkraam, een "smoutebollen -en een schietkraam. Er stond zelfs een "kriebelenbuik" met welgeteld vier zeteltjes, of liever vier bankjes voor twee personen elk. Het

geheel werd met de hand bewogen. Ook speelden we "bedot"(verstoppertje), we bikkelden, en op een zandige bodem deden we "meske pik". Gendarm en dief was ook een favoriet spel. Op duinhellingen maakten we pistes en daarop lieten we dan knickers (marrebollen) lopen en speelden we koers, cfr. Ronde van Frankrijk. Ieder van

ons had een bepaalde kleur van knikker. Op de grond hadden we een soort voetbalspel uitgewerkt, dat ook met knickers gespeeld werd. De doelpalen waren twee in de grond geslagen vijf-duimen. De doelverdediger of keeper was een zeer grote, bovenmaatse knikker. Maar bij mooi weer of in de vakanties zwierven we altijd rond op zoek naar het onbekende. Soms kropen we wel eens onder de gemetste duiker onder het spoor terwijl een lange goederentrein voorbij denderde. Oorspronkelijk liep hier de afvoer van de Franse Beek door. Een deel hiervan functioneerde nog tot dat de riolering in de Withoeflei aangelegd werd. Het water van de Kapellensteenweg liep langs de grens van de landbouwgronden naar de Withoeflei, kruiste deze

tussen de nummers 50 en 52, kwam zo aan de duiker en liep langs het spoor naar Kapellen. Wij hebben als kind nog veel in onbruik geraakte delen van deze beek terug gevonden. Die Franse Beek, zo genoemd door het hoofd van de werklieden van de gemeente Kalmthout, liep voorheen rechtdoor in westelijke richting, kruiste de Zandstraat (Canadezenlaan) en de hoek Minnedreef-Dennendreef, kruiste de Hazendreef en liep dan langs de Elzendreef richting Putsesteenweg ter hoogte van het Keienhof. Toen bij het missiehuis in 1937 de grot van Onze Lieve Vrouw van Lourdes

opgericht werd, stond er een klein huisje bij met twee kraantjes en twee bekertjes. "laaft U aan de bron" stond er bij vermeld. Dat hebben we vaak gedaan. Achter de grot stond een grote houten kist, waarin half opgebrande kaarsstompjes verzameld werden. Wij kwamen er daar af en toe enkele "lenen". We maakten soms een kamp: we groeven een put van twee op drie meter. Boompjes werden gezaagd en erover gelegd. Hierop kwam een vlechtwerk van groene twijgen en het geheel werd volledig

afgedekt met dikke heiplaggen of zoden. Het was pikkedonker daarbinnen, maar met een brandend kaarsje echt heel sfeervol. De kapel van het missiehuis was eind jaren dertig een kunstcentrum. Servaes had een prachtige Christus aan het Kruis geschilderd, maar hij had aan iedere voet zes tenen. De Kardinaal verbood het in de seculiere kerken van België te hangen. Zo hing het dus in de kapel van het Missiehuis. Ik vermoed dat professor Dokter Muls, wonend op villa "De Maretak", hier de hand in had. Mijn

vader is er met verschillende familieleden en kennissen naar gaan kijken. De SVD was een kloosterorde met moederhuis in Nederland en viel zo niet onder de jurisdictie van de Kardinaal. Opvallend was ook dat er tijdens het schooljaar, maandelijks een zeer lange trein uit Antwerpen aan kwam, waaruit wel tweehonderd mensen stapten. Zij waren de ouders en familieleden van kinderen die op internaat waren in de Schoolkolonie van Diesterweg. Daar, waar onlangs de parkeerplaats bij het station van Heide aangelegd werd, lag de tuin van de stationschef en ernaast een gekasseide inrit naar een lange loskade met twee zijsporen. Hier werd hoofdzakelijk mijnhout opgestapeld, afkomstig uit de vele omliggende bossen en bestemd voor de Limburgse steenkoolmijnen. In 1938 vernam mijn vader dat er plannen zouden bestaan om in Kalmthout een politiecommissaris te benoemen. Immers, Franciscus Ruys, veldwachter te Kalmthout, gekend als "Sus Gruis" was ook nog een tijdje een collega van mijn vader. Op een aangevraagd onderhoud met burgemeester Zaman verklaarde deze: "Er is nog geen behoefte aan een politiecommissaris want Kalmthout is EEN GROTE FAMILIE. Ik wil eindigen met de grote mobilisatie in 1939. Er lagen zowel Waalse als Vlaamse soldaten in Heide. In de groene pleintjes voor het station werden loopgraven aangelegd. De wanden hiervan werden met vlechtwerk versterkt. De Walen speelden 's zondags op het plein voor het station een balspel, dat ik niet ken. Als ik mij niet vergis noemden zij het "bal-pelote". In de winter van 1939-1940 was het erg koud met meer dan dertig centimeter sneeuw, die weken bleef liggen. In de kerstvakantie hadden mijn broer, onze vrienden en ik, van een grote houten kist met twee langere planken eronder een slee gemaakt. Vlaamse soldaten trokken om beurt onze slee waar wij met tweeën in konden. Zo kregen zij het warm en was het voor ons prettiger omdat wij zelf niet moesten trekken. Hierbij eindigt mijn verhaal over een greep herinneringen uit mijn jeugd van voor 1940.

(dit was het laatste deel van het verhaal van Louis Verpraets jeugd met foto's van: de vroeger Cambuus in het Heide; een foto van een aankomst van de Acht van Brasschaat; een boomkikker; bikkels en knickers; het huisje bij de Lourdesgrot in de Missiehuislei en van de grot zelf)

Over het oorspronkelijk huis van de familie Van Roy!

We wonen sinds de zomer van 2019 in een fijn huis aan de Max Temmermanlaan dat helemaal achterin gelegen is, grenzend aan de Withoefse heide. We hadden van de vorige eigenaars van ons

huis een kopie gekregen van een foto van vroeger. Op de foto zie je verschillende mensen voor ons huis zitten. Het zijn verschillende medewerkers, en vermoedelijk ook enkele van hun echtgenote's, van de vroegere plasticfabriek die er vroeger was tussen de Kapellensteenweg en de Withoeflei. De eigenaar van de fabriek is de eerste eigenaar van onze woning. Maar ons huis was niet zijn woning. Het kreeg de naam

“het begin”, en was een werkplaats en ontmoetingsplek van zijn bedrijf. Het personeel kwam hier geregeld samen om te ontspannen. In de grote tuin liepen toen verschillende dieren rond (kippen, geiten, honden, ...), er was een speeltuin. En alvast een van de twee huizen (of beiden) die voor ons perceel liggen, direct gelegen aan de Max Temmermanlaan, maakten ook deel uit van zijn eigendom. In een van die huizen woonde vermoedelijk de eigenaar van de fabriek. Het zou fijn zijn als een lezer van 'Heide Vertelt' een van de mensen van op de foto herkent, en misschien weet iemand nog wel iets te vertellen over “het begin”. Onze huisdokter Jan Renier is toevallig de kleinzoon van de fabriekseigenaar, en hij heeft al enkele keren verteld over “het begin”. Hij zei dat het een heel fijne plek was. Ik kwam op het idee om deze foto door te sturen door de foto die vorige week gepubliceerd werd bij het stukje “mijn jeugd in Heide”, waar je het pand van Monida en de huizen ernaast met erachter een lege Heide ziet. Dat beeld vond ik echt fascinerend. Daar zie je goed hoe de Max Temmermanlaan er in 1939 uitzag tussen de Sint-Jozeflaan en de Putsesteenweg. Het is gewoon heide, zonder bomen. Ons huis bestaat sinds 1950. Hoe zou de straat er toen hebben uitgezien, en waren er toen wel al wat meer bomen?

(bijdrage van Joke Vandermaesen, Max Temmenmanlaan)

Kalmthoutse fietsers tegen kanker!

De Kalmthoutse Fietsers tegen Kanker rijden al enkele jaren met twee teams de 1.000 kilometer van KOTK. Elk jaar zamelen ze op die manier 11.000 euro in. “Een belangrijke bron van inkomsten daarvoor is onze jaarlijkse restaurantdag”, zegt Jef Van Den Bergh. “Vorig jaar hebben we die een tiental dagen voordien noodgedwongen moeten annuleren, maar we

hebben wel inkomsten van 2020 over gemaakt aan Kom op tegen Kanker. Maar ook deze editie zal niet dezelfde zijn al wordt er gewerkt aan een alternatief evenement. Maar wat het ook wordt, wij zullen blijven fietsen.” Om toch wat geld in te zamelen, kiezen de Kalmthoutse Fietsers tegen Kanker voor een afhaalformule met maaltijden gemaakt door traiteur Katrien De Ridder op zondag 14 maart. Reserveren kan tot 7 maart. Zij zorgen voor de bereiding van al dat lekkers en u kan alles bij ons komen afhalen, al dan niet vergezeld van een lekker flesje wijn. We organiseren twee

afhaalmomenten aan 't Centrum in Kalmthout-Heide: 10-12u en 16-18u (laat weten wanneer u zal langskomen). Het enige wat u dan nog hoeft te doen is alles opwarmen (en opeten natuurlijk).
MENU: Elk gerecht incl. 1/2 l. tomatensoep p.p. en dessert (Chocomousse of Riz Condé).
Voor **volwassenen** 23 euro pp (Gehaktballetjes met stroganoffsaus / puree **of** Witloof met ham in kaassaus / puree **of** Vol au vent / puree **of** Stoofvlees / rijst **of** Visrolletjes met fijne groentjes / puree **of** Zalm met savooi / puree **of** Vegetarische lasagne.

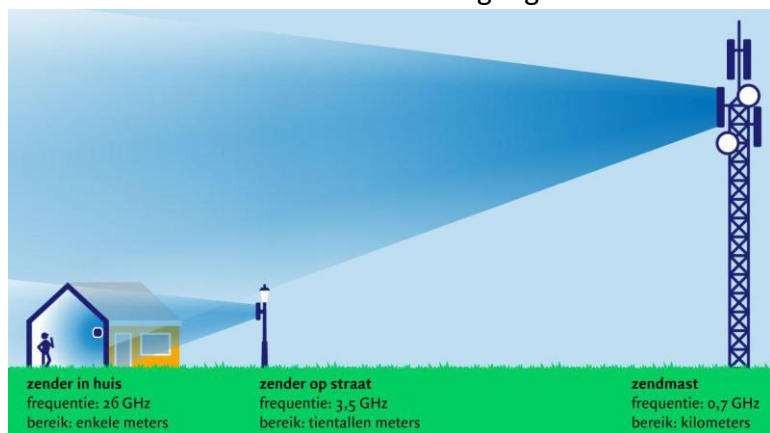
Voor **kinderen** 12 euro pp. (ook incl. soep & dessert chocomousse of riz condé) Gehaktballetjes met stroganoffsaus / puree **of** Vol au vent / puree **of** Vegetarische lasagne.

TIP: Tijdens het afhaalmoment verkopen wij nog flessen rode & witte wijn voor €10!

Reserveer uw gerechten tot 7 maart via takeaway1000@icloud.com (u ontvangt een mail met de betalingsmodaliteiten na uw bestelling. na betaling is uw bestelling definitief)

Algoritmes- en machine dictatuur!

Naar aanleiding van het afschaffen van een menselijke tegenwoordigheid in het station van Heide voeg ik nog enkele bedenkingen. Toen ik geronseld werd voor mijn legerdienst in het 'Klein Kasteeltje' te Brussel, was ik er in een groep van een vijftigtal Belgen. De commandant feliciteerde onze groep omdat er 'slechts' 4 analfabeten tussen zaten... « Normaal zijn dat er een tiental... » beweerde hij. Hoe kunnen mensen met beperkte vorming – dat zijn niet alleen de bejaarden! - laptops, iPhone en al die automaten gebruiken? Ikzelf ben om de 6 maand geholpen door een computerspecialist (50 € per uur). Maar daarbij zijn er in België nog meer dan één miljoen vreemdelingen die helemaal hun weg kwijt zijn in de digitale wereld... Nu wordt de « 5G » gepromoveerd... Er wordt beweerd dat je daarmee binnen kort in uw trein en autobus kunt stappen zonder bestuurder. Wat een vooruitgang! Durft u zo'n bus of trein nemen? Maar daarvoor gaan de

magnaten alleen al in de Heidestatiestraat een vijftal « 5G »-antennes plaatsen die dag en nacht in onze hersens zullen gonzen, zonder dat men er de gevolgen voor de gezondheid van kent; maar wel voor onze portemonnee, want dat is een miljardenwinst voor de uitvinders. Goed dat de miljoenen containers in de Antwerpse haven zo keurig gedispached kunnen worden zonder

bestuurders... Maar worden wijzelf niet gerobotiseerd? Met een vriendelijk robotje als medegezel in onze homes in het vooruitzicht? De volgende golf van uitgaven zal de computer quantique zijn die kan 2,5 miljard maal sneller berekenen als ons ouderwets rekenmachientje: « Om onder andere uit te zoeken welke elektrische laadpaal momenteel vrij is om mijn elektrisch autootje op te laden... » (Frankrijk en Duitsland hebben daar al enkele miljarden in voorzien.) Onze afhankelijkheid ('servitutes') van al die machines met hun algoritmes doen ons belanden in een na-democratisch tijdperk. Zullen we binnen enkele jaren slechts voor een robotten-eerste minister kunnen stemmen in onze robottenpartij?... (Gewaarschuwd door « La tyrannie des algorithmes » van Miguel Benasayag. Editie Textuel)

(Bijdrage van François Overlaet)

Vasten wij nog?

Als kind maakten wij kennis met de vasten. Naast heel wat andere Christelijke gebruiken was ook de vasten sterk ingeburgerd bij de bevolking. Doorheen het jaar mochten wij op vrijdag geen vlees eten maar tijdens de 40 dagen voor Pasen werd het accent nog duidelijker, vlees werd op de weekdays een taboe! Had dit in die periode nog een zuivere geloofsbetekenis dan gaan er nu

steeds meer stemmen op om dergelijke perioden in ons leven in te lassen voor onze gezondheid. Zoals we de “tournee minerale” kennen in de maand februari (een maand lang geen alcohol) beginnen meer en meer mensen ook een periode in te bouwen waarbij men afziet van bv. vlees of vlees gerelateerde producten. Sommigen kiezen er zelf voor om het vlees volledig uit hun menu te schrappen. Heel wat restaurants spelen daar de laatste jaren al op in.

Waar vond die 40 dagen vasten zijn oorsprong?

In de Katholieke kerk wordt 40 dagen voor Pasen gevast! Eigenlijk zijn het 46 dagen, omdat de zondagen niet mee worden geteld: de zondag is namelijk een feestdag en dan hoef je niet te vasten. Veertig is gekozen omdat het in de Bijbel een belangrijk getal is: het staat voor ‘een volle generatie’. Veel vrouwen kunnen na hun veertigste namelijk meestal geen kinderen meer krijgen. Dan begint er dus symbolisch een nieuwe generatie. Ook waren in die tijd veel ouders rond de veertig als hun oudste kinderen het huis uit gingen. In de Bijbel komt het getal veertig regelmatig terug. Noach wachtte bijvoorbeeld veertig dagen voordat hij uit zijn boot stapte. Mozes verbleef veertig dagen op de Sinaïberg en kreeg toen pas de Tien Geboden. Elia zwierf veertig dagen in diezelfde omgeving en ontmoet dan God. Bij Jezus komen deze verhalen samen als hij zelf ook veertig dagen zich terugtrekt in een woestijn. Daar worstelt hij enorm met zijn roeping, maar uiteindelijk staat hem alles helder voor de geest en begint hij zijn publieke optreden. Telkens dus een periode van veertig dagen waarin een persoon in de Bijbel intens zoekt, maar een nieuw leven met God vindt. Dat wordt als het ware ‘nagespeeld’ in de Veertigdagentijd: de christenen zoeken God en hopen hem uiteindelijk te vinden. Vasten is een ook een soort trainen. Net zoals je in de sportschool het jezelf kunstmatig een beetje lastig maakt om zo je spieren te ontwikkelen en je conditie te verbeteren. Zo is vasten een methode om jezelf geestelijk een beetje onder druk te zetten om zo je spirituele uithoudingsvermogen te vergroten. Bij vasten gaat het dus niet om spierkracht, maar om wilskracht. Door jezelf iets kleins te ontzeggen train je je vermogens om in het algemeen meer door te zetten en nee te zeggen. Gelovig of niet-gelovig, als we dit in onze gedachte opnemen is het misschien een poging waard om ons ook eens iets te ontzeggen en iets of wat anders te gaan eten, ook in deze corona-tijden waarin we ons al zoveel moeten ontzeggen!

meer-minder w med
Vasten snoep drink
week dagboek vis
40dagentijd
gebed Eten socialemedia chocolade fiets Inspiratie
stille ledingbank kofie
loslaten

CORONAVIRUS

Heide vertelt is een tijdelijke uitgave

Redactie: Louis van den Buys
vandenbuijslouis@gmail.com
0477/22.24.81

Eerder verschenen krantjes kan je downloaden via www.binkalmthout.be